



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Knotkové, soudce Mgr. Zdeňka Váni a soudkyně JUDr. Kateřiny Kodetové ve věci

žalobkyně: **Česká republika – Správa státních hmotných rezerv**, IČO 48133990
sídlem Šeříková 616/1, 150 00 Praha 5
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

proti
žalovaným: **1) Ing. T. P.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Davidem Kroftou
sídlem Újezd 450/40, 118 01 Praha 1

2) Ing. O. P., MBA, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Josefem Monsportem
sídlem Londýnská 674/55, 120 00 Praha 2

o zaplacení 245.038.453 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 2. května 2024
č. j. 42 C 271/2021-720

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. o věci samé ohledně částky 38.163.313 Kč se
zákonným úrokem z prodlení

z částky 5.060.220 Kč od 31. 1. 2016 do zaplacení,

z částky 5.060.220 Kč od 28. 2. 2016 do zaplacení,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

z částky 5.060.220 Kč od 31. 3. 2016 do zaplacení,
 z částky 4.950.110 Kč od 30. 4. 2016 do zaplacení,
 z částky 4.950.110 Kč od 31. 5. 2016 do zaplacení,
 z částky 4.950.110 Kč od 31. 12. 2016 do zaplacení,
 z částky 4.950.110 Kč od 31. 1. 2017 do zaplacení

a z částky 3.182.213 Kč od 18. 2. 2017 do zaplacení a ve výrocích II. a III. o nákladech řízení ruší a věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení;

jinak se rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 206.875.140 Kč s příslušenstvím z této částky potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaných zaplacení 245.038.453,50 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a současně uložil žalobkyni zaplatit žalovanému 1) náhradu nákladů řízení ve výši 2.588.916 Kč k rukám jeho zástupce a žalovanému 2) náhradu nákladů řízení ve výši 1.898.538,40 Kč k rukám jeho zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku (výroky II. a III.).
2. Rozhodl tak o žalobě ze dne 1. 7. 2021, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaných zaplacení 245.038.453 Kč (po upřesnění před odvolacím soudem již žalobkyně nepožadovala zaplacení 0,50 Kč, neboť tato částka se zřejmou chybou neodrazila v požadovaném příslušenství) z titulu náhrady škody. Žalobkyně tvrdila, že dne 30. 4. 2004 uzavřela smlouvu o ochraňování státních hmotných rezerv číslo 20040884 (dále jen „Smlouva“), na jejímž základě se společnost VIKTORIAGRUPPE Aktiengesellschaft (dále jen „VG AG“), mimo jiné zavázala ochraňovat motorovou naftu žalobkyně ve svých skladech umístěných v České republice a žalobkyně se naproti tomu zavázala hradit společnosti VG AG smlouvenou odměnu. K této smlouvě byly postupně uzavřeny dodatky č. 1 až 14. Smlouva a dodatky č. 1 až 9 byly uzavřeny za účelem ochraňování motorové nafty žalobkyně ve skladech VG AG umístěných na území České republiky. Dodatkem č. 11 byla sjednána možnost uskladnit motorovou naftu i na území Spolkové republiky Německo. Dodatkem č. 11 byl do čl. VI Smlouvy vložen nový odstavec 8 ve znění: „Smluvní strany se dále dohodly, že ochraňovatel (VG AG) bude ukladateli (žalobkyni) hradit skutečné náklady za uvolněné skladovací kapacity na ropu v CTR (centrální tankoviště ropy) Nelahozeves ve výši 125 000 m³, a to po dobu, pokud tuto skladovací kapacitu nevyužije ukladatel k uložení svého zboží nebo ji ukladatel nepronajme třetí osobě. Výše těchto nákladů je stanovena Smlouvou o ochraňování státních rezerv číslo 2/94 ze dne 11. 8. 1994 ve znění příslušných dodatků. Ochraňovatel bude výše uvedené náklady hradit na základě měsíčních faktur vystavených ze strany ukladatele. Faktura musí obsahovat náležitosti předepsané platnými právními předpisy, dále číslo této smlouvy a její název. Bankovní spojení uvedené na faktuře musí korespondovat s bankovním spojením uvedeným v hlavičce této smlouvy (není-li písemně oznámena změna). Nebude-li faktura obsahovat předepsané náležitosti, je ochraňovatel oprávněn ji vrátit k přepracování. Oprávněným vrácením faktury přestává platit původní lhůta její splatnosti a celá lhůta splatnosti běží znovu ode dne uvedeného na opravené nebo nově vystavené faktuře. Splátnost faktury se sjednává na sedmáctý den ode dne jejího vystavení. Faktura je zaplacená dnem připsání platby na účet ukladatele. Za zpožděné zaplacení faktury je ochraňovatel povinen zaplatit ukladateli smluvní úrok z prodlení ve výši 0,03 % z dlužné částky za každý den prodlení.“ Žalobkyně uvedla, že z povahy povinnosti společnosti VG AG podle čl. VI odst. 8 dodatku č. 11 vyplývá, že se mělo jednat o měsíční úhradu, tedy o opakované plnění trvající do okamžiku, kdy podle jedné z alternativ žalobkyně nevyužije tuto kapacitu k uložení vlastní hmoty. Žalobkyně tvrdila, že žalovaný 1) způsobil škodu tím, že svým pokynem zastavil odesílání faktur společnosti VG AG, a to za měsíce červen 2012 až březen 2013 v celkové výši 49.659.840 Kč. Žalovaný 1) dal totiž dne 21. 6. 2012

bez oboustranně podepsaného a účinného dodatku č. 12 svým podřízeným pokyn k tomu, aby od 1. 6. 2012 fakturu za pronájem nádrže v CTR Nelahozeves již neodesílali, v důsledku čehož žalobkyně od uvedené doby nepožadovala po společnosti VG AG úhradu nákladů za uvolněnou skladovací kapacitu v CTR Nelahozeves, kterou ale žalobkyně musela společnosti MERO ČR, a. s. nahradit. Dále způsobil škodu za období od dubna 2013 do 18. 2. 2017 tím, že tehdejšímu předsedovi žalobkyně předložil k podpisu dodatek č. 14 ke Smlouvě, jímž došlo k vypuštění čl. IV odst. 8 Smlouvy ve znění dodatku č. 11, a to s účinností od 1. 4. 2013. Žalobkyně dále tvrdila, že žalovaný 2) způsobil škodu tím, že neučinil kroky k tomu, aby VG AG hradila náklady spojené s volnou skladovací kapacitou v CTR Nelahozeves za měsíce červen 2012 až březen 2013 a také podpisem dodatku č. 14 ke Smlouvě, kterým byla zrušena ustanovení článku IV odst. 8 stanovící povinnost společnosti VG AG hradit náklady za uvolněnou skladovací kapacitu v CT Nelahozeves podle dodatku č. 11. Oba žalovaní byli v době vzniku škody v pracovněprávním poměru vůči žalobkyni. Žalovaný 1) působil od 17. 11. 2011 do 1. 11. 2012 v pracovním zařazení jako xxx pověřený řízením Správy státních hmotných rezerv (dále jen „SSHR“), ústředního orgánu státní správy podle § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Žalovaný 2) působil v době od 2. 11. 2012 do 2. 7. 2013 v pracovněprávním zařazení jako xxx SSHR. Oba žalovaní jako zkušení manažeři měli hodnotit dodatek č. 14 s odbornou péčí, pečovat o majetek státu a spravovat majetek s péčí řádného hospodáře. Svým úmyslným protiprávním jednáním způsobili žalobkyni za období od 1. 6. 2012 do 18. 2. 2017 škodu v celkové výši 245.038.453 Kč. K výzvě žalobkyně žalovaní dlužnou částku představující vzniklou škodu neuhradili.

3. Žalovaní se žalobou nesouhlasili a navrhovali její zamítnutí s tím, že v průběhu řízení uplatnili námitku promlčení, kterou odůvodnili tím, škoda měla být způsobena v roce 2012, 2013 (údajná škoda měla být způsobena dne 21. 6. 2012, kdy přestaly být odesílány faktury VG AG), ve smyslu § 106 obč. zák. začala subjektivní promlčecí dvouletá doba běžet nejpozději podáním trestního oznámení SSHR na Policii ČR dne 1. 10. 2014, přičemž tímto okamžikem již měla žalobkyně povědomost o vzniklé škodě a kdo za ni odpovídá, pokud tak byla žaloba podána žalobkyní až dne 1. 7. 2021, je nárok žalobkyně promlčen.
4. Žalobkyně k námitce promlčení uvedla, že se o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, dozvěděla až dne 9. 2. 2017, kdy byla poučena jako právnická osoba o škodě v trestním řízení, na základě čehož se připojila do trestního řízení s nárokem na náhradu škody dne 27. 3. 2017. V tomto období tak běžela promlčecí lhůta, která byla přerušena z důvodu probíhajícího trestního stíhání až do pravomocného skončení trestní věci dne 1. 9. 2020, znovu tak začala lhůta běžet dne 2. 9. 2020 a pokud byla žaloba podána dne 1. 7. 2021, nárok žalobkyně promlčen není. Dále má žalobkyně za to, že jednání obou žalovaných bylo úmyslné, v takovém případě je promlčecí lhůta desetiletá a pokud by počala běžet od škodní události spočívající v pokynu k neodesílání faktur dne 21. 6. 2012, nárok žalobkyně promlčen není. V roce 2014, kdy podávala žalobkyně trestní oznámení, o způsobené škodě, její výši a odpovědné osobě nevěděla. Podané trestní oznámení ze dne 1. 10. 2014 se týkalo jiné věci, a to deficitu nafty.
5. Soud prvního stupně po provedeném dokazování, které vedl k otázce případného promlčení žalovaného nároku, vyšel ze zjištění, že dne 30. 4. 2004 žalobkyně uzavřela smlouvu o ochraňování státních hmotných rezerv číslo 2004 08 84, na jejímž základě se společnost VG AG mj. zavázala ochraňovat motorovou naftu žalobkyně ve svých skladech umístěných v České republice a žalobkyně se naproti tomu zavázala hradit společnosti VG AG smlouvenou odměnu. K této smlouvě byly postupně uzavřeny dodatky č. 1 až 14. Smlouva a dodatky č. 1 až 9 byly uzavřeny za účelem ochraňování motorové nafty žalobkyně ve skladech VG AG umístěných na území České republiky. Dodatkem č. 11 byla sjednána možnost uskladnit motorovou naftu i na území Spolkové republiky Německo. Dodatkem č. 11 byl do čl. VI Smlouvy vložen nový odstavec 8 ve znění: „Smluvní strany se dále dohodly, že ochraňovatel (tj. VG AG) bude ukladateli (tj. žalobkyní) hradit skutečné náklady za uvolněné skladovací kapacity na ropu v CTR Nelahozeves ve výši 125 000 m³,

a to po dobu, pokud tuto skladovací kapacitu nevyužije ukladatel k uložení svého zboží nebo ji ukladatel nepronajme třetí osobě. Výše těchto nákladů je stanovena Smlouvou o ochraňování státních rezerv číslo 2/94 ze dne 11. 8. 1994 ve znění příslušných dodatků. Ochraňovatel bude výše uvedené náklady hradit na základě měsíčních faktur vystavených ze strany ukladatele. Faktura musí obsahovat náležitosti předepsané platnými právními předpisy, dále číslo této smlouvy a její název. Bankovní spojení uvedené na faktuře musí korespondovat s bankovním spojením uvedeným v hlavičce této smlouvy (není-li písemně oznámena změna). Nebude-li faktura obsahovat předepsané náležitosti, je ochraňovatel oprávněn ji vrátit k přepracování. Oprávněným vrácením faktury přestává platit původní lhůta její splatnosti a celá lhůta splatnosti běží znovu ode dne uvedeného na opravené nebo nově vystavené faktuře. Splátnost faktury se sjednává na sedmáctý den ode dne jejího vystavení. Faktura je zaplacená dnem připsání platby na účet ukladatele. Za zpožděné zaplacení faktury je ochraňovatel povinen zaplatit ukladateli smluvní úrok z prodlení ve výši 0,03 % z dlužné částky za každý den prodlení.“ Podpisem dodatku 14 ke Smlouvě došlo k vypuštění čl. VI odst. 8 Smlouvy ve znění dodatku č. 11, a to s účinností od 1. 4. 2013. Podpisem referátníku označeného jako Dodatek č. 14 ke smlouvě ochraňování SHR číslo 2004 0884 u společnosti VG AG, obsahujícímu pokyn žalovaného 1) s textem „Fakturu za pronájem nádrže v CTR od 1. 6. 2012 NEODESÍLAT“ došlo k zastavení odesílání faktur VG AG. Žalovaný 1) tento referátník podepsal dne 21. 6. 2012.

6. Oba žalovaní byli v době vzniku tvrzené škody v pracovněprávním poměru vůči žalobkyni. Žalovaný 1) působil od 17. 11. 2011 do 1. 11. 2012 v pracovním zařazení jako xxx pověřený řízením Správy státních hmotných rezerv, ústředního orgánu státní správy podle § 2 zákona č. 2/1969 Sb.; žalovaný 2) působil v době od 2. 11. 2012 do 2. 7. 2013 v pracovněprávním zařazení jako xxx SSHR. Dne 1.10.2014 podal xxx SSHR Ing. P. Š. trestní oznámení Policii ČR pro podezření, že mohl být spáchán trestný čin, přičemž podstatu spáchání je možné spatřovat ve vzniku nebo možném vzniku škody ze Smlouvy ve smyslu všech dodatků a souvisejících dohod. Společnost VG AG je v prodlení s úhradou svých závazků již řadu týdnů, SSHR nebyla o tomto stavu informována a ze skladů s motorovou naftou byla vyskladňována hmota do obměny, aniž by bylo možné zajistit její opětovné dokoupení. Vzhledem k tomu, že je ochraňování realizováno na základě Smlouvy, mohlo dojít mj. k porušení povinnosti při správě cizího majetku. Tedy v souvislosti se Smlouvou, příslušnými dodatky a dohodami vznikla nebo mohla vzniknout uvedeným jednáním SSHR škoda velkého rozsahu. Přílohou podaného trestního oznámení byla Smlouva, dodatky č. 1-14, protokoly z kontroly ze dne 20. 6. 2014, 30. 7. 2014, 25. 9. 2014, složka (příjemky, výdejky a fakturace).
7. Usnesením Policie ČR ze dne 8. 2. 2017 č. j. NCOZ-194-8/TC-2017-412202 bylo zahájeno trestní stíhání žalovaných pro spáchání zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) a zločinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Dne 20. 3. 2019 žalobkyně uplatnila v trestním řízení nárok na náhradu vzniklé škody. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2019 sp. zn. 4 T 14/2018 byl obžalovaný Ing. P. původně shledán vinným tím, že porušil povinnost opatrovat a spravovat cizí majetek a tím jinému způsobil škodu velkého rozsahu, čímž spáchal zločin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku a obžalovaný Ing. O. P. byl zproštěn obžaloby z důvodu, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 9. 2020 sp. zn. 7 To 44/2020 byl obžalovaný Ing. P. k odvolání následně zproštěn obžaloby, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, přičemž poškozená (žalobkyně) byla odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.
8. Po právní stránce soud prvního stupně takto zjištěný skutkový stav hodnotil zejména podle § 106 odst. 1 obč. zák. Uvedl, že nárok na náhradu škody je nutné uplatnit ve dvouleté subjektivní lhůtě, která počíná běžet od okamžiku, kdy se poškozený o vzniklé škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, dozví. Avšak nejpozději musí být nárok uplatněn v tříleté, v případě úmyslné škody v desetileté, objektivní lhůtě, která začíná běžet od události, z níž vznikla škoda, přičemž tato škodní událost

zahrnuje podle teorie i ustálené soudní praxe nejen porušení právní povinnosti, nýbrž i vznik škody samé. Při posuzování otázky, kdy se poškozený o škodu dozvěděl, je třeba vycházet z prokázané vědomosti poškozeného o vzniklé škodě, nikoli z jeho předpokládané vědomosti o této škodě. Podle ustálené judikatury se poškozený dozví o škodě tehdy, když zjistí skutkové okolnosti, z nichž lze dovodit vznik škody a orientačně (přibližně) i její rozsah (tak, aby bylo možné určit přibližně výši škody v penězích), a není třeba, aby znal rozsah (výši) škody přesně. Znalost poškozeného o osobě škůdce se váže k okamžiku, kdy obdržel informaci, na jejímž základě si může učinit úsudek, která konkrétní osoba je za škodu odpovědná. Obě dvě promlčecí lhůty (objektivní a subjektivní) počínají běžet a končí nezávisle na sobě. Obecně však platí, že nárok na náhradu škody je třeba uplatnit v době, kdy ještě běží obě lhůty, tj. lhůta objektivní a v jejím rámci lhůta subjektivní; marným uplynutím jedné z těchto lhůt se nárok promlčuje, i když poškozenému ještě běží i druhá promlčecí lhůta. Objektivní promlčecí lhůta přitom představuje z hlediska promlčení nároku na náhradu škody počáteční i nejzazší mez, kterou nelze v žádném případě překročit.

9. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že ze znění trestního oznámení podaného předsedou SSHR dne 1. 10. 2014 bylo žalobkyni zřejmé, že jí vznikla škoda, která se týkala souzené věci, konkrétně tato škoda vznikla ze Smlouvy a jejích dodatků, které byly k trestnímu oznámení také přiloženy. Co se týče žalovaného 1), žalobkyně disponovala výše uvedeným referátníkem obsahující pokyn k neodesílání faktur, když tento sama soudu dodala jako přílohu podané žaloby. Pro počátek běhu této promlčecí lhůty není nezbytná znalost přesné výše vzniklé škody. Vědomost o vzniku škody nebo újmy nastává bez ohledu na vědomosti o zcela přesné částce škody či újmy. Skutečnost, zda bylo v tomto okamžiku žalobkyni zřejmé, kdo za vzniklou škodu odpovídá, byla předmětem dalšího dokazování. Již zápisem z kolegia ze dne 21. 10. 2014 bylo prokázáno pod bodem 13 a 7, že věc byla již v té době aktivně řešena SSHR, byl zde požadován seznam smluv poskytnutých SSHR Policii ČR spolu se stanoveným termínem splnění a předseda SSHR v zápise upozorňuje na nesprávný úřední postup v případě VG AG, který měl být příčinou tvrzené škody. Žalobkyně měla již před podáním trestního oznámení k dispozici podklady a dokumentaci, právě žalobkyně poskytla postupně Policii ČR vyžádané informace a jména, přičemž podání trestního oznámení předcházely kontroly a interní šetření. Ohledně žalovaného 2) je podpis dodatku č. 14 skutečností, která měla způsobit tvrzenou škodu, sama žalobkyně poskytla dodatek č. 14 spolu se Smlouvou Policii ČR v podaném trestním oznámení. Žalobkyně si tak již z dodatku č. 14 mohla učinit úsudek o tom, kdo odpovídá za způsobenou škodu, když se jedná o osobu, která tento dodatek podepsala. Soud prvního stupně proto nepřisvědčil námitce žalobkyně, že trestní oznámení ze dne 1. 10. 2014 podané předsedou SSHR Ing. Š. neřeší kompenzační platbu, ale pouze deficit motorové nafty, když podané trestní oznámení bylo podáno pro podezření, že mohl být spáchán trestný čin, přičemž podstatu spáchání je možné spatřovat ve vzniku nebo možném vzniku škody ze Smlouvy ve smyslu všech dodatků a souvisejících dohod. Společnost VG AG byla v prodlení s úhradou svých závazků již řadu týdnů, SSHR nebyla o tomto stavu informována a ze skladů s motorovou naftou byla vyskládňována hmota do obměny, aniž by bylo možné zajistit její opětovné dokoupení. Vzhledem k tomu, že je ochraňování realizováno na základě Smlouvy, mohlo dojít mj. k porušení povinnosti při správě cizího majetku. Tedy v souvislosti se Smlouvou, příslušnými dodatky a dohodami (konkrétně je zde zmíněna předmětná smlouva spolu s dodatky č. 11 a č. 14) vznikla nebo mohla vzniknout uvedeným jednáním SSHR škoda velkého rozsahu. Smlouva neobsahuje dostatečné mechanismy pro zajištění bezpečnosti SSHR, zejména neřeší možnost okamžitého vyskládnění zásob v případě využití zvláštních výpovědních důvodů v čl. VII a dále neumožňuje ukončit smlouvu výpovědí po dobu sedmi let ve vztahu ke skladu v SRN podle čl. VIII odst. 6 dodatku č. 11 Smlouvy. Žalobkyně v posuzované věci předložila materiály, o které opírá svůj nárok na náhradu škody, kdy se jedná o materiály, kterými disponovala již v roce 2014, kdy bylo zahájeno trestní řízení. Nejpozději dne 1. 10. 2024, kdy žalobkyně podala předmětné trestní oznámení, si žalobkyně sama mohla posoudit, zda jí byla způsobena škoda a pokud ano, tak v jaké výši a kdo za ni odpovídá. Sama žalobkyně svůj nárok na náhradu škody de facto opírá o skutečnost, že dodatek č. 14 byl opatřen podpisem žalovaného 2) a referátník podpisem žalovaného 1). Žalobkyni bylo

známo, jaké kompetence žalovaní jakožto zaměstnanci žalobkyně v předmětném období měli a jaké důsledky podepsání dodatku č. 14 a referátníku mělo. Žalobkyni tak v roce 2014 nic nebránilo tomu, aby si sama posoudila ekonomickou výhodnost podepsaného dodatku č. 14 a referátníku, a zda žalovaní jednali s péčí řádného hospodáře. Předmětná smlouva ani dodatky nejsou obsáhlé. I za situace, že by v roce 2014 žalobkyně nedovodila vznik škody z dodatku č. 14 a odpovědnost žalovaných a trestní oznámení podávala z jiných důvodů, nemělo by toto na posouzení promlčení vliv, neboť skutečnost, že žalobkyně v této době již mohla vědět o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, byla v této době známá. Pokud si žalobkyně dodatek č. 14 a pozastavení faktur v roce 2014 chybně posoudila, a správně si jej posoudila až v roce 2017, kdy se připojila k trestnímu řízení, případně v roce 2021, kdy podala žalobu, jde tato skutečnost k její tíži. Soud prvního stupně tak uzavřel, že dne 1. 10. 2014 bylo žalobkyni prokazatelně známo, že jí vznikla škoda a rovněž jí bylo známo, kdo za ni odpovídá. Tímto dnem tak počala žalobkyni běžet dvouletá subjektivní promlčecí lhůta k uplatnění jejího nároku. V souzené věci nebylo žalobkyni prokázáno, že by údajná vzniklá škoda byla způsobena žalovanými 1) a 2) úmyslně. Pokud žalobkyně podala žalobu až dne 1. 7. 2021, učinila tak po uplynutí dvouleté subjektivní promlčecí lhůty. Jelikož k promlčení nároku postačí marné uplynutí jedné z promlčecích lhůt, prvostupňový soud již dále nezkoumal běh tříleté ani desetileté promlčecí lhůty a žalobu z důvodu úspěšně uplatněné námitky promlčení podle § 100 odst. 1 obč. zák. zamítl. O nákladech řízení rozhodl obvodní soud s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř.

10. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání s tím, že soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností, dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a věc nesprávně právně posoudil. Žalobkyně namítala, že se soud prvního stupně vůbec nevypořádal se situací, kdy oba žalovaní působili na Správě státních hmotných rezerv v pozici předsedy či místopředsedy. Z této pozice mohli činit různá rozhodnutí. Prvostupňový soud se nedostatečně vypořádal s námitkami žalobkyně spočívajícími v tvrzení, že trestní stíhání, na jehož počátku bylo podáváno trestní oznámení se týkalo jiného skutku, spočívajícího v deficitu motorové nafty, který se stal ve Spolkové republice Německo. Žalovaní byli stíháni v trestním řízení vedeným Městským soudem v Praze pod sp. zn. 4 T 14/2018, ve kterém byli zproštěni obžaloby dle § 226 písm. b) trestního řádu a žalobkyně byla následně odkázána s nárokem na náhradu škody do občanskoprávního řízení. Toto trestní řízení nebylo zahájeno z podnětu SSHR a na jeho počátku nebylo podáváno trestní oznámení. Předmětné trestní řízení vedené Městským soudem v Praze pod sp. zn. 4 T 14/2018 nelze směřovat s odlišným trestním řízením, které bylo zahájeno z podnětu trestního oznámení ze dne 1. 10. 2014, kdy byl na základě kontrol provedených ve skladu v Krailingu zjištěn deficit motorové nafty. V odlišném trestním řízení (zahájeném na základě podaného trestního oznámení ze dne 1. 10. 2014) byli stíháni manažeři obchodní společnosti, konkrétně jednatel VG AG, a také sama obchodní společnost VG AG. Trestní řízení je vedeno Městským soudem v Praze pod sp. zn. 49 T 15/2020 a jedná se o zcela odlišné trestní řízení. Žalobkyně je tedy toho názoru, že obvodní soud nesprávně zjistil skutkový stav a z toho vyvodil chybný závěr, pokud v rozsudku uvádí, že trestní oznámení ze dne 1. 10. 2014 se týkalo nyní souzené věci a zrušené kompenzační platby. Trestní oznámení ze dne 1. 10. 2014 nesouvisí s projednávanou věcí. Na podporu argumentace žalobkyně byli rovněž navrženi jako svědci zaměstnanci žalobkyně K. a H., nicméně obvodní soud neprovedl jejich výslechy, kdy vyšel pouze z listinných důkazů a v důsledku toho nezjistil správně skutkový stav, týkající se okolností podání trestního oznámení ze dne 1. 10. 2014.
11. Dále žalobkyně argumentovala tím, že žalovaní působili jako zaměstnanci u žalobkyně shodně do 31. 5. 2014, z tohoto důvodu nebylo v jejich zájmu poukazovat na zrušenou kompenzační platbu. Škoda byla způsobena úmyslným jednáním obou žalovaných a tito se ji následně snažili skrýt, aby se ztráta neprojevila v závěrkách SSHR. Žalobkyně je přesvědčena, že skutečnost, že SSHR získala prvotní informaci o způsobené škodě ze strany Policie ČR dne 9. 2. 2017, jí nemůže být kladena za vinu, neboť žalovaní se snažili způsobenou škodu zastříti, tak aby nebyla zjistitelná v účetních

závěrkách. Nebylo tak možné způsobenou škodu zjistit v roce 2014, když se stal novým předsedou SSHR Ing. P. Š.. Navíc není povinností nového xxx SSHR za běžných provozních podmínek předpokládat, že uzavřené dodatky jsou protiprávní. SSHR disponuje a hospodář v běžném provozu s finančním jměním 1,5 miliardy Kč a nelze jí tedy klást k tíži, že škodu, která je řádově mnohem nižší než svěřené finanční prostředky, nezjistí ihned po jejím spáchání. V daném případě postačuje, aby byla způsobená škoda zjištěna v zákonné 10leté objektivní lhůtě. Právě pro tyto případy zákon poskytuje poškozené 10letou objektivní lhůtu, kterou má pro zjištění způsobené škody. Opačný výklad by byl nepřipustným zkrácením práva poškozené, která způsobenou škodu nezavinila, a naopak byla úmyslným jednáním škůdců zkrácena na svém majetku. Žalovaní, kteří sami způsobili škodu, se nemohou dovolávat ochrany svého protiprávního jednání, s účelovým posunutím začátku běhu subjektivní lhůty v neprospěch poškozené. V daném případě soud prvního stupně dostatečně nevyhodnotil skutkový stav pro stanovení data rozhodného pro začátek běhu subjektivní promlčecí doby. Promlčecí doba začíná plynout dnem, kdy se poškozený o škodu dozví skutečně, nikoliv pouze pravděpodobně. Pokud se obvodní soud přiklonil k argumentaci žalovaných, že se poškozená SSHR o škodě dozvěděla dne 1. 10. 2014, když podala trestní oznámení nebo když probíhalo jednání Kolegia předsedy dne 21. 10. 2014, případně když byla Policii ČR zasílána Smlouva o ochraňování ve znění dodatků 1-14, jedná se pouze o pravděpodobnostní a spekulativní závěry.

12. Soud prvního stupně pak nesprávně rozhodl o celé částce, ačkoliv se jednalo o dílčí plnění. Žalovaná částka ve výši 245.038.453 Kč se sestávala z jednotlivých dílčích plnění. Každý měsíc měla být hrazena finanční částka ve výši 5.000.000 Kč. Jedná se tedy o dílčí plnění a pravidelně se opakující platby se stejným skutkovým základem. Každá měsíční splátka je tedy jednotlivým nárokem. Soud pochybil, když k této částce (v petitu vyjádřené dílčími plněními) přistoupil jako k částce celé a rozhodl o ní jako o celku. Soud prvního stupně konstatoval, že celý nárok je promlčen. Nezohlednil však, že v daném případě byla tato částka žalována tak, že se sestává z jednotlivých dílčích plnění. To znamená, že každá konkrétní dílčí platba od roku 2012 až do roku 2017 má svůj vlastní právní režim. Za této situace musí být posouzení promlčení vzato jednotlivě ke každé konkrétní dílčí platbě. Není tedy možné datum 1. 10. 2014, které soud stanovil jako rozhodné pro promlčení, vztáhnout k dílčí platbě, která má splatnost např. k datu 8. 2. 2017. V předmětné věci, nemůže být tedy nárok na náhradu škody promlčen, protože se jedná o dílčí plnění, u kterého se promlčecí doba posuzuje u každé splátky zvlášť. Právní závěr soudu prvního stupně spočívající v tom, že nárok na náhradu škody je promlčen, tak podle žalobkyně není správný. Žalobkyně proto navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhovějí a žalobkyni bude přiznána náhrada nákladů řízení.
13. V písemném vyjádření k odvolání žalovaní navrhli potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného a odvolací argumentaci žalobkyně označili za nedůvodnou, vyvraceli přitom její uplatněné námitky.
14. Odvolací soud přezkoumal ve smyslu ustanovení § 212 a § 212a o. s. ř. napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je jen částečně důvodné.
15. Soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav poté, co provedl všechny pro rozhodnutí relevantní důkazy, které v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř. zhodnotil jednotlivě i ve vzájemné souvislosti a jejich hodnocení též přesvědčivě vysvětlil. To platí i pro klíčový závěr soudu prvního stupně ohledně vědomosti žalobkyně o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí doby.
16. Podle § 3036 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se podle dosavadních právních předpisů až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

17. Podle § 106 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, (dále jen obč. zák.) se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Nejpozději se právo na náhradu škody promlčí za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví (odst. 2).
18. Podle § 112 obč. zák. uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci, promlčecí doba neběží od tohoto uplatnění po dobu řízení nebo od tohoto zahájení po dobu mediace. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí.
19. S ohledem na citované ustanovení § 3036 o. z. se promlčení uplatněného nároku posuzuje podle obč. zák. Aplikovaná právní úprava v případě práva na náhradu škody vychází z kombinace dvou promlčecích dob, a to tzv. subjektivní, která běží od okamžiku, kdy se poškozený dozví o škodě a odpovědné osobě, a tzv. objektivní, jež začíná běžet od okamžiku, kdy škoda vznikla. Vzájemný vztah těchto dvou promlčecích dob je takový, že skončí-li běh jedné z nich, právo se promlčí, a to i vzdor tomu, že poškozenému ještě běží druhá promlčecí doba. Subjektivní promlčecí doba nemůže začít běžet dříve než promlčecí doba objektivní. Občanský zákoník váže promlčení práva na náhradu škody uplynutím subjektivní promlčecí doby na časovou podmínku doby dvou let od vědomosti poškozeného o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, přičemž promlčecí doba začíná plynout dnem, kdy se poškozený o škodě skutečně (nikoli pouze pravděpodobně) dozvěděl, tj. kdy nabyl vědomost o rozsahu majetkové újmy určitého druhu a rozsahu, kterou je možné natolik objektivně vyčíslit v penězích, aby poškozený mohl svůj nárok uplatnit u soudu. Vědomost o škodě není možné zaměňovat s dovědáním se pouze o škodné události anebo o protiprávním úkonu, kterými byla škoda způsobena (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2006 sp. zn. 25 Cdo 2592/2006). Aby mohl soud dospět k závěru o promlčení nároku na náhradu škody, musí mít dostatečná skutková zjištění pro určení počátku běhu promlčecí doby, tj. musí mít postaveno najisto, kdy se poškozený o škodě dozvěděl, popř. kdy ke vzniku škody došlo (uplatňuje-li se objektivní tříletá promlčecí lhůta).
20. V poměrech posuzované věci soud prvního stupně vědomost žalobkyně o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty vázal na trestní oznámení, které podal dne 1. 10. 2014 předseda SSHR Ing. P. Š. Konkrétní úvahy obvodního soudu uvedené pod bodem 38 napadeného rozsudku považuje odvolací soud za správné a odpovídající, proto na ně lze v plném rozsahu odkázat.
21. Předmětné trestní oznámení bylo podáno novým xxx SSHM Ing. P. Š. pro podezření, že mohl být spáchán trestný čin, přičemž podstatu jeho spáchání je možné spatřovat ve vzniku nebo možném vzniku škody ze Smlouvy ve smyslu všech dodatků a souvisejících dohod. Společnost VG AG byla v prodlení s úhradou svých závazků již řadu týdnů, SSHR nebyla o tomto stavu informována a ze skladů s motorovou naftou byla vyskladňována hmota do obměny, aniž by bylo možné zajistit její opětovné dokoupení. Vzhledem ke skutečnosti, že je ochraňováno realizováno na základě Smlouvy, mohlo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku. Tedy v souvislosti se Smlouvou a jejími příslušnými dodatky vznikla nebo mohla vzniknout uvedeným jednáním SSHR škoda velkého rozsahu. Nejpozději dne 1. 10. 2024, kdy žalobkyně podala předmětné trestní oznámení, mohla žalobkyně relevantním způsobem posoudit, zda jí byla způsobena škoda a pokud ano, tak v jaké výši a kdo za ni odpovídá. Postačovala jí k tomu analýza Smlouvy a jejích dodatků č. 11 a 14 týkající se kompenzačních plateb od společnosti VG AG. Ke dni podání předmětného trestního oznámení tak žalobkyně měla vědomost o skutkových okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty. Podle odvolacího soudu pak není významné, v jaké konkrétní trestní řízení předmětné trestní oznámení vyústilo. Soud prvního stupně nepochybil, pokud k otázce počátku běhu promlčecí lhůty neprováděl další dokazování,

neboť v tomto směru skutkový stav věci zjistil dostatečně a na základě provedených důkazů dospěl ke správným skutkovým zjištěním.

22. Namítá-li žalobkyně, že žalovaní jednali úmyslně, a jejich nárok proto není promlčen, přehlíží, že úmyslné jednání škůdce se podle § 106 odst. 2 obč. zák. projeví prodloužením tříleté objektivní promlčecí doby na desetiletou, zatímco soud prvního stupně dovodil promlčení nároku v důsledku marného uplynutí dvouleté subjektivní promlčecí doby podle § 106 odst. 1 obč. zák., jejíž délka na formě zavinění škůdce vůbec nezávisí. Výhrady žalobkyně k nesprávným zjištěním soudu ohledně tvrzeného úmyslného zavinění žalovaných jsou tedy bezpředmětné (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2015 sp. zn. 25 Cdo 2272/2013).
23. Soud prvního stupně však nedoceníl, že v posuzované věci nepředstavuje nárok na náhradu škody nedělitelný celek, ale jde o jednotlivá dílčí plnění představující ztrátu kompenzačních plateb od VG AG za období od 1. 6. 2012 do 18. 2. 2017. Škoda, jejíž náhrada je uplatňována podanou žalobou, měla vznikat postupně uplynutím každého jednotlivého měsíce, jak je v žalobě popsáno pod bodem VIII. a v jejím petitu. Nemohlo tedy dojít k promlčení té části nároku žalobkyně představující škodu, která ještě nevznikla.
24. V projednávané věci se žalobkyně domáhá po žalovaných náhrady škody v celkové výši 245.038.453 Kč za období od 1. 6. 2012 (první měsíc, za který se žalobkyni nedostalo kompenzační platby) do 18. 2. 2017 (uplynutí sedmileté lhůty od účinnosti dodatku č. 11 Smlouvy, tj. od 18. 2. 2010). Žalobkyně se k trestnímu stíhání žalovaných připojila svým podáním ze dne 27. 3. 2017, zprošťující rozsudek Vrchního soudu v Praze, jímž byla SSHM odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních, nabyt právní moci 1. 9. 2020. Od okamžiku, kdy se žalobkyně připojila s nárokem na náhradu škody, se tedy do pravomocného skončení trestního řízení stavěl běh promlčecí doby podle § 112 obč. zák.
25. Pokud se žalobkyně domáhá náhrady škody např. za prosinec 2015, tak tento nárok mohla žalobkyně poprvé uplatnit 1. 1. 2016, promlčecí doba běžela od 1. 1. 2016 do 27. 3. 2017 (uplatnění nároku v trestním řízení), což představuje 1 rok 2 měsíce a 27 dnů. V období od 1. 9. 2020 (konec stavění běhu promlčecí doby) do 1. 7. 2021 (podání žaloby) uběhlo dalších 10 měsíců promlčecí doby (celkem 2 roky a 27 dnů) a nárok žalobkyně za prosinec 2015 je s ohledem na § 106 odst. 1 obč. zák. promlčen, stejně tak jako nároky za předchozí období od 1. 6. 2012 do 31. 12. 2015 v celkové výši 206.875.140 Kč. Ohledně této požadované částky lze tedy závěr soudu prvního stupně o promlčení nároku žalobkyně aprobovat jako správný.
26. Naopak v případě nároku na náhradu škody za leden 2016 mohlo k jeho uplatnění dojít 1. 2. 2016, promlčecí doba běžela od 1. 2. 2016 do 27. 3. 2017 (uplatnění nároku v trestním řízení), což představuje 1 rok 1 měsíc a 27 dnů. V období od 1. 9. 2020 (konec stavění běhu promlčecí doby) do 1. 7. 2021 (podání žaloby) uběhlo dalších 10 měsíců promlčecí doby (celkem uběhlá promlčecí doba činila 1 rok 11 měsíců a 27 dnů), proto nárok žalobkyně za leden 2016 není s ohledem na dvouletou promlčecí dobu podle § 106 odst. 1 obč. zák. promlčen. Nároky na náhradu škody za období od 1. 1. 2016 do 18. 2. 2017 v celkové výši 38.163.313 Kč (5.060.220 Kč + 5.060.220 Kč + 5.060.220 Kč + 4.950.110 Kč + 4.950.110 Kč + 4.950.110 Kč + 4.950.110 Kč + 3.182.213 Kč) tak byly uplatněny včas a promlčené nejsou.
27. Odvolací soud ze všech uvedených důvodů podle § 219 o. s. ř. potvrdil napadený rozsudek v jeho zamítavém výroku I. ohledně částky 206.875.140 Kč s příslušenstvím. Dále podle § 219a odst. 2 o. s. ř. odvolací soud zrušil napadený rozsudek v zamítavém výroku I. ohledně částky 38.163.313 Kč s příslušenstvím a ve výrocích o nákladech řízení II. a III. a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
28. V dalším řízení bude na soudu prvního stupně, aby se zabýval nárokem žalobkyně po věcné stránce a zkoumal, zda jsou splněny podmínky odpovědnosti žalovaných za škodu. V novém rozhodnutí soud prvního stupně rozhodne též o nákladech řízení, včetně nákladů řízení odvolacího.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze v části, v níž byl potvrzen zamítavý výrok I. ohledně částky 206.875.140 Kč s příslušenstvím, podat za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání zkoumá dovolací soud (§ 239 o. s. ř.). V části, v níž byl napadený rozsudek ve výroku I. ohledně částky 38.163.313 Kč s příslušenstvím zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení, není proti tomuto rozsudku dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o. s. ř.).

Praha 6. srpna 2024

JUDr. Jana Knotková v. r.
předsedkyně senátu